

Xayytidhe Mi'ayinkito Qharrema Na Khollingo Kholadhe Pana Talalle

Dihamite Lelehate 6 – Ille Taye Qhac'a

Ghyapayyo 6 – Masikotatte Qqawunni
OCTOBER 2022

Mackenzie Matthews

hxorim'ietho dhihama kollinkitho
Komitte nabse pinissay peyee quatethe

Katie Maeve Murphy

*Dhihamabako hxorim'ietho Damma, gohigo mi'ayinkito
qharrema,*

Komitte nabse pinissay peyee quatethe

KOLLO

Hunetha Oshongito Malla

Ghyapayyo	Masikotathe qqawunni
Alamma	Hunetha oshongito qqawin qqawin laya'apa na qqlanghu
Xeere	Tak'ik'a 10-15
Naqqano pudhunate	Hakka Dehelle -20
Xayto	Dehelle kipeppe kitaa qhamugu qqakanepana kifilathe k'alalay hxamugu lelehinhe xayto xafine
POOLETTAY	Dehelle kipeppe totee dhama kitaa qhamugu qqakanee kodha

MAAHXHXADHD HE	<i>Irawo, asibithe, ohxayepana urathe, hunetha oshongitho pukaqte pukaqte warik'ate bile hxara si'ile k'alale salla. Warik'atisa ghoxhite hxara si'ile ileligha salla. Ayinathe oshongitona xarigho ghula sat'inema/ sahinne golo'ay kitaa xadha.</i>
----------------	---

SILME	Fidihdhitto
THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> Dehelle olihadhe c'ikadhe hxitana nagayhingho husindipana k'arik'are nu dhagadhe gheqsa. Pudhunate kitate yaxaga mi'aye bille c'ikadhe/hasabo hxamugu yefaratinisa aragat'a. Dehelle pudhunate kitate qqaga likemaa ye'ile areebayini huneta oshongitho godhenu pana xeere kollo godhena dehelle magaxee hxamugu qqalinenu tayisse aligana.
Kollisadhe	<ul style="list-style-type: none"> Pudhunate kitate dehelle dama takuma/dehelle hanay pako yegoladhe qqaga biyinii, dehelle huneta oshongito godhenu hulito hxamugu marat'ine fak'adhe pana KOLLO isundhe qqale godha. Dehelle ganuma KOLLO pukaqte gonenu digitisa/ Dehelle takuma ilemaghabama bayinii KOLLO hxamugu asabane k'arik'ara.

ACHCHANTIINE

- Dehelle gasiqqadhi guyuu maskotay emadana mo'emitti irawho? ohxaye? toraa? shalala?
- Nabayi: - dehellenu holase fakadhi, olihadhi naqqage aligasenu oshonigo qqawin qqawin na ligino.
- gasi'qdh "oshongo ac'ikati qqaga? moqle oshonigo hosi xeena hodagadha rakisaa? hxota heena, c'ikadepa, illec'ikadhe hxure---bilega. Huneta oshongito t'iyak'adhe xayna hxari'eta qqalite agodhi qqale illataye godha namma dehelle tayigo hela shegha hellatayinanu (bayo kanne balathe, pulthako/ ahxighe qqale xeere) pana oshongho mo'o hxamughu godhi qqale gheqqasa.
- hxore kifilatena huneta oshongito fotay lat'afa miaye toko honat'a godana huneta oshonigo k'obetay, sat'inetay sahine golo'ane hxamigo nalihan gasiqqadha. Mi'aye huneta oshongito pana KOLLO hxamigu magaxhin gasiqqadha. (Liginonu soradhe, ache---bilega) bokolema huneta oshongito ahati dehelle heliho husindhi guru achachi gula sanusana hxamigu ashine digitisa.
- Dehelle huneta oshongito gigina hxafena huneta oshongito hxamighu gharisinenu gasiqqadha. Dehelle hxamighu marat'ane godha husamalay ho'usundhe wakaladhe goru (liginonu mi'aye toko huneta oshongito miriy urura wakalenu bagito nasadhe aligana. Mi'aye toko garigo oshongito qqatha gula ha'etaba hagoruy KOLLO aligana.

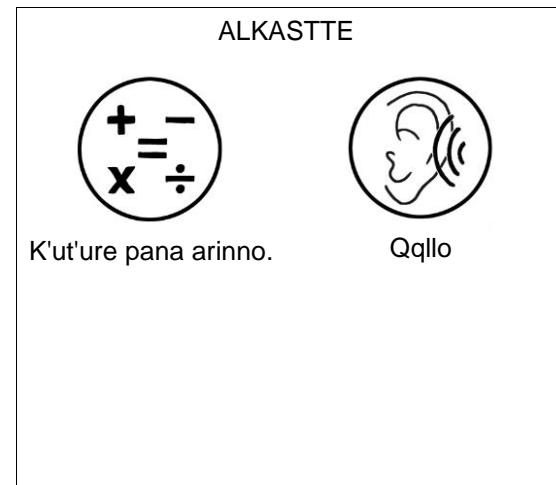
KOLLO

Oshonigho

GHYAPAYYO	Masikotetee qqawunni
ALAAMA	Oshongho ururasi laya'aba qqalanghu
XEERE	Tak'ik'a 20-25
NAQQANO PUDHUNATE	Hakaa dehelle -20
XAYTO	Dehelle kipeppe kita qqakadenu xayto hxafina
POOLETTAY	Bayenu dehelle kipeppe tote damay kita hxamugu qqakane godha
MAAHXHXADHD HE	<ul style="list-style-type: none"> • sat'ine kase basito hinasete t'ak'amadha /warik'ate dama godha gonhe mulosa (irawo, asibite, ohxaye, urure, urate, honawoti) kifile basito hinasete mulukonu si'ile k'alale sala. • kase(si'ile anahoholi xhesa) • kisse lasitikate (mi'aye mulonu /lakinu hxafina) • kiree borisa mulukonu hesigabino shegha ghoxha. • Marikeradhe/mahxadhe bile xhesosa
SILME	N/A
THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> • Dehelle oshonigho mala ligha (asibithe, urure --bilega) ye'aronig bayin hi'asenu ghabe hxure/ mi'aye bile nuhi'ananuy gasiqqadhe. • Dehelle mulo kise lasitikate mitema/bugaxhite gaba gonenu natayises aragagat'a. Dehelle takumas it'ayinay katatali gheqqasay bayini dehelle ganuma qqale lahxe.
KOLLISADHE	<ul style="list-style-type: none"> • Pudhunate kitate. hedama takuma/dehelle bagho yedihoy goladhe qqaga bayini mi'adhe ilagodhe ba KOLLO huneta oshonigitona gonenu fak'adha. • Dehelle ganuma dehelle takuma borisa mali oshongho ghabi hi'asenu dehelle takumapa ganuma ilema holasay oshonigho tayadenu asabadha.

ACHCHANTIINE

- Dehelle kipeppe kita hxamugu qqakane gasiqqadha guyuy huneta oshonigitona godimidhe gone gonanu qqalle.
- Godimunu gharisadhenu oshonigo bile bile godhe qqalle kase(hxoranago t'ak'amada mi'aye kase / hxoranago susughuranu gasiqqadha. Oshonigo mala ligha ogayasa nababa.
- Oshonigo hasalighana kitate mo'ogodhe ac'ikate dehelle takaya gasiqqadhi pa igodhe.
- Nagalema kise lasitikate hinaxhite (mi'aye mulonu/ mi'aye lakinu) dehelle borisadhema mitadhe/si'iladhe hxamigu salle fak'adhe gheqqasay.
- Kirre metire tote xayto laki kisse lasitikatema shaba oshonigo qqagha pana xayto nagayihingo qqawunni qqagha bayin borisadhesi garo bille agha oshonigo ghabe mokora dehelle kiresi hخاریتay intighabonig pana oshonigo borisa hogha. K'ane yeoshoniti biyini/ xayto manetena qqawuni mi'adhe bilena borisadhe xhetoni pa kifile lekehe oshonigiton binisay kane oshonigiton hxamigu binisine digitissa.

KOLLO

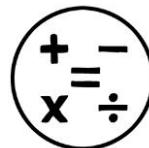
Magaxhe

GHYAPAYYO	Masikotetee qqawunni
ALAAMA	Magaxhe laya'e hasabo xharete umaa,/ nagala'ashinidha.
XEERE	Tak'ik'a 10-15
NAQQANO PUDHUNATE	hakaa dhelle -25
XAYTO	Dehelle kipeppe kita qqakadhenu pana shigarenu/KOLLOnu xayto hxafina
POOLETTAY	Dehelle kipeppe damay tote kita hxamugu qqakane godha
MAAHXHXADHD HE	N/A
SILME FIDIHDHITTO	N/A
THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> • Pudhune dehelle takuma naqqabayin, pukaqté tusunidhina godhe ye'aligane • Bere bilebilatapana aligasinithe pudhunina kitate dehellenu siri'atte anuhi'asi laya'aminay yahxaray. Liginonu dehelle takuma k'alamay/laya'ame xhimibaday ligonu hxamugo qqakadatepa shigaraté xeere tayadhe aligana. Dehelle ganuma yaxharay aligana hxamugu minite k'ak'ayaramit gula mirii hepadhama laya'a. • Dehelle pudhunate kitate qqaga hxamigu ak'ime nahxac'i arami bayin bile marat'adha. Dehelle mulo hxamugu na tasatafine qqalina.

ACHCHANTIINE

- Dehelle guyu hxota siri'ataxe hxamugu kolane nuqqali siri'ate hasabo hohola hxamugu godhi nuqqali lawut'e qqago hanina kitate xayto mulona qqagi lawut'e tarada'adhe nagala hxamugu mogodamani e'amene k'arik'ari.
- Mi'adhe 4 henat'a kodana gasiqqadhi dehelle nat'a godana xayto bile bilema qqakatesi(liginonu shete mi'aye, shamibo mi'aye, shigari, qqakadhi, harghe ha'ela, hxaso, minte hxsoday, minite asanay) dehelle asabu hxamugu arebapana honagala ogaya gamatinanu gasiqqadhi.
- Dehelle pudhune 4/6 hxota pana hxawuho husu qqlite umenu iletay godadhe aligananu i'ama.
- Simon iyana xhigadhe siri'ate lelehaté agodhina (liginonu shoghe, shoghe, soradhe, laghame, soradhe----bilega)

ALKASTTE

K'ut'ure pana arinno

Qqallo

KOLLO**KOLLO ohxayate**

GHYAPAYYO	Masikotatee qqawunni
ALAAMA	Ohxaye biye laghamana hxotilelehit qqali wok'itadhe pana ohxayate xaytu ilematayame sali.
XEERE	T'ak'ik'a 15-20
NAQQANO PUDHUNATE	Haka dehelle 20
XAYTO	Dehelle kipeppe kita qqakadhenu xayto xhafina
POOLETTAY	Dehelle kipeppete k'alalay KOLLOnu xayto xhafina xhorate dama togo gita qqakane godha.
MAAHXHXADHDHE	Teppe(wolele hxara gitate mak'ase shegha godhenu musik'a pana (hamago takaya)

SILME FIDIHDHITTO N/A

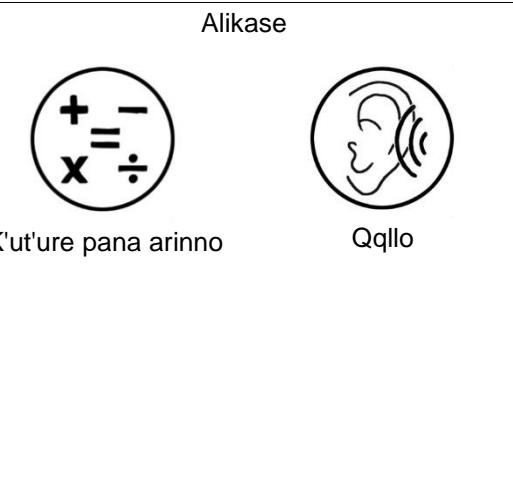
- THAAYAMMIINE**
- Dehelle ye'ogayonigna hxari'eta teppe t'ak'amadhetay oval/wolelema hxorate damay mak'ase lighay gitema ohxaye wakalita.
  - Dehelle huneta oshongito pana wok'itadheti kitate liyunete gab'i'eta t'iayk'e qqagay bayin huneta oshonigito ho guyaxhigomate godamadha sa nuxhulisetay xeere bille nalikase aligana wok'itadhe xeere damay huneta oshonigito.
  - musik'a dehellenu ghara qqaga biyini / dehelle mulo musik'isa abahxenu xhigo ye'aligasonig bayin nagabema safane samarhe aligana.
- KOLLISADHE**
- Pudhunate gitate dehelle akale xhac'a arama bayin dehelle bile danse lelehatelatayiba ghaqqasay bayin goladhe it'osi.
  - Mi'aye kipeppete kitate qqaga lughe helihitosa logo ashana hamago takaya tayane godhenu olihudhe hamago taxha gheqqasa. Kifilate lelehi godhe gheqqasa.

ACHCHANTIINE

- **Guyuy hxotha ohxayate kolanapanu huneta oshongito qqale lighino husindhi mi'adhenu qqala.**
- Ho'anaqqagini pilanete bayami pilanete tani biyee biye hxate, hxawuho, hxandhe mulo ghabbi biyee ohxayate hxoringto laghamiti ohxaye laghamana hunta oshongito biyeteetee ohama. Husi huneta oshongito wok'itadhe anabayi usundisaga salaxhi (oyiba, hxagayite, beriko, shiba)
- Wolelema ovale damay lat'afe sa dehelle hxamugu shigare godha.
- Hanitu biyeeqa ohxaye qqale xhigo anxhiganani goro woc'ate qqaga mulo biyee ashangu gotiy hxawohosi biyatee wakala. gitate milikitay mak'ase lighay ohxaye.
- -Dhelle musik'a hxamugu xhiganepa ditadong nuqqali mi'aye toko kipeppe kita achipa milikite mak'asatema shigara ohxaye godhini.
- Wok'itadhe hxamughu ohxayetay k'ak'ayarame gula dehelle ovalina qqaga ohxayema godhepa KOLLO dansate k'ayara. mi'aye kipeppete kitate qqagha KOLLO dansate godhe aliganapanu mi'aye mulo kollo dansate na'agana.
- Mi'aye mulo kipeppe kitate lalaghame hxamugu gheqqasi fak'adha.

Kollo**Gone salaxhi**

Ghyapayyo	Masikotatee qqawunni
Alaama	Gone salaxhi laya'eba na qqalle wukitadhe salaxhi magaxha.
Xeere	Tak'ik'a 10-15
Naqqano pudhunate	Haka dhelle 2
Xayto	Dehelle kipeppe kita qqakadhenu xayto hxafina
POOLETTAY	Dhelle kipeppe tote dama kita hxamugu qqakane godha.
MAAHXHXADHDH E	<ul style="list-style-type: none"> • War'ik'ate tote damay idhay gone salaxhina. • Mahxadhe toketoke gone salaxhina(qqagabayini) • Kiriyon/tolame/seree • Teppi • Pukaqte pukaqte wokite salaxhi si'ile k'alale
Silme fidihdhitto	N/A

THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> • Dhelle ogaye hxari'eta kare tote daqqamay biyema lat'afapana wok'itadhe salaxhi si'ile k'alale hxamugu shege aregagat'a • Kolinigu kodhimo dihamithe salihxana qqagha kolinigo" karathema helami" anighohinan nahxaray wok'itadhe qqale ileghabi KOLLO lankay naghaba dehelle kolinigu bayitate gimasha nahohole t'ak'amane husamalay "karre" lakisa godhenu ologhabe. Kolinigo dehelle pudhune ileigha qqale.
Kollisadhe	<ul style="list-style-type: none"> • Pudhune berre/aligase bile bile ashegite bayini mi'adhe ganuma/takuma godimidhe mulonu laki laki godhe. ileqqale godadhenu hotababara yaharay. • Pudhune damanu dehellesi pudhune takumasa hxotetay pudhune muluko t'iayk'e holasinapa xeere kifilatena wok'iteta mac'arashana hinasemi shigare godhe aligasina. Gabay pudhune mulo t'iayk'e hxamigu holasine godhi aligasina.

ACHCHANTIINE

- Warik'ate idhay damay ghabadhi lighinu gone salaxhi momalabayin gone 4 ukule. Hoqqale bilawuhe mahxadhe karre dehellenu hi'asi.
- Mi'aye mulonu woyi mi'adhe laki laki ilema mulonu kirre salaxhi (gare ikule godhe woyi galaba) nutexhipana gone salaxhinu kirre t'ak'amadhay karre malahxamugu agodhi hi'asey.
- Dhelle qqale "hiribigo karrete" samara. (git'imisanu mat'afa nagaba iminidha) gone salaxhi iye biyini gone karrete kirre na xhinibatese. "Gone salaxhi" iyena garo gonadhete hi'asinenu gasiqqadhe kirre karretusudhina.
- Biyeema karre tote daqqamay lat'afe dehellenu gone muluko wok'ite totesi hxamugi wokale huneqqale oyiba, xhagayite, shiba pana beriko wok'itisa salaxhi goray oshonugo malaligha ani'eminani gamagama pana mi'adheni hanitu wok'ite malalighay godhitisa qqale. Hatubay tokotokonu hinasema wok'ite si'ilate xhadhe.
- Dhelle t'iayk'adhe gasiqqadipa t'iayk'enusi malise hinase sheghasa shigaranu qqale. T'iayk'adhisra temethe yaxharay wok'ite likema c'ikadhe? daladhe tahu wok'ite tinkana? wok'ite tinikaki yec'ikadhe?

KOLLO**Hxorane**

Ghyapayyo	Masikotatee qqawunni
Alaama	Kipeppe tote laya'eba qqalle kolamadhe laya'e.
Xeere	T'ak'ik'a 10-15
Naqqano pudhunate	haka dehelle -20
Xayto	Dhelle kipeppe kita qqakadhenu xayto xhafina
POOLETTAY	Dhelle kipeppe tote dama kita qqakane godha.
MAAHXHXADHDH E	<ul style="list-style-type: none"> • Warik'ate hxoranate damay idha pana damay motolighay • Mahxe hxorane toketoke (qqaghabayin) • K'urac'a woyim kiree(garo k'urac'adhetema ghoxhami)
SILME fidihdhitto	N/A

Alikase

Heena-qqago

Qqllo

- THAAYAMMIINE**
- Kipeppe dehelle qqale hodamapa taka godhana hasabo takaba dama digitisana naxhino kipeppate arase aliganaaligana
  - Dhelle kipeppe pukaqté bereban woyi surota godhenu bayin kipeppate kitate biyee hxarak'urenu k'alale godhininu yereban woyi hibrek'um hinase laki ikema ghabi aligana.
  - Kolingu dihamitthe kodhimito 4 qqagana 'kipeppadhe' kolinigoma helame. Anighohinan gabay kollo dereja lanikana naghaba. Oliho adise dehelle koliniguna gimasha nahohole t'ak'amane. Husamalay kipeppadhisra laki kodhadhenu olfure. Dehelle pudhune ileligana qqale kolinigo.

- Kollisadhe**
- Dhelle akale godholay xeere t'arapesa qqakadhena kipepetay/ hibireK'um kifile gita satafame aligana.
  - Xeere badawamiti woyi pudhune dama dehellet shegitibiyini biyehxat'e anih'i'e mahxadhe ghorane asabadhenu gasiqqadhe aligana.

ACHCHANTIINE

- Kipeppadhe a'umiti bic'abana monito ligha hasanabayi lighino husundhi hxoranagho momaluy gone yesheghe hxoranawuhe malay hxoranati bic'a hxoranate tote monitu lighiti. Mi'adhenu kipeppe bic'apana monito lighay nuhi'asi.
- Pukaqté pukaqté tubay kipeppisay k'alame malay qqamugu goditi mi'adhe gasiqqadhi mahxadhe hxoranewe ilaholasiti hi'asi.
- Mi'aye mulonu kire texhipana minite ita surusa biyatee ma mali hxore godhine hi'asi.
- Dhelle kipeppe kita hxamugu shigarepana harighe ghabane dehellenu qqali ho'anaqqagini olhosí pilanete anabay pilanetisaga biyee. Hxat'adhe mulu, qqanidhepa goroga naqqaga. Biyee ohxayate hxoranate damana kitate laghamiti. Kipeppe hanitu anashigari gula.
- Dhelle hxamugu lighinepa xhulunigi gasiqqadhpá kipeppesi tedamapa takaya godhe goladha.
- Nagala dhelle KOLLO bayesi hxamugo ilaholase gula heganuma 5 woyi KOLLO danisate godhenupana mi'aye nagata qqaga galabat'ina godhu . KOLLO kipeppate gabiet'a "lighina" godhe mi'aye mulonu texha. Idille KOLLO pukaqté bayenu.

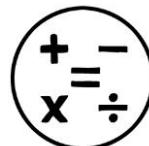

KOLLO

Gone Isexhi

Ghyapayyo	Masikotate qqawunni
Alaama	Gone isexhi laya'a pana qqalle olihudhe ileligha pana bilebile ilema godha.
Xeere	T'ak'ik'a 10-15
Naqqano pudhunate	Hakka dehelle- 20
Xayto	Dhellenu xayto hxafina kipeppe kita qqakane. Dhelle pudhune takuma kita godadhenu xayto hxafina
POOLETTAY	Dhelle kipeppe tote dama kita qqakane godha.
MAAHXHXADHD HE	<ul style="list-style-type: none"> Laki heganuma warik'ate gone isexhinapa warik'ate tote damay gone salaxhina.
SILME fidihdhitto	N/A

ALKASTTE

K'ut'ure pana arinno

Qqllo

Heena-qqage

- THAAYAMMIINE**
- Dhelle toke toke hituna ganita ilelighino pana laya'ame qqalenu k'alame woyi sarisadhesi likema arey turigume k'alatate likema gamagame pana" k'irit'e tahu ummi " xeere bayena dehelle xeere mara'ina hxota k'irit'ate k'alathe digitisa k'irit'ate kitate lighinoba laya'ame taya.
  - Hxota lighinito pana laya'ame wuyiyite tinikaka bayin texhosay pana godimo ashiniti it'ayinay katatale husi mi'aye yaxaga xeena magha hxamugu nudhaganinu/xeere nak'ubamine godhe yegheqqasitti.
  - Kolingu "gonne isexhitay" pana lighino pa laya'ame kolinkadhemel helami dihamite kodimito 4:- pana anghohinani degelle hxawutunigay nahohole t'ak'amane husa malay kolinugadhi dehelle pudhunate ileligha qqale godhenu ologhabe.
- Kollisadhe**
- Pudhune bere pana aligase illema lahxamiti qqawuho mullo satafe aligananu xhigito gitate"k'irit'e tahu ummi" xhigo hasa iyasa dehellenu k'irit'adhe mala godhe aligasitti dihamithe bila it'ossi. Akale gheqqasana.

ACHCHANTIINE

- Kipeppe kitte hxara gonni isexhi xadhi tiraniggle hxamigu mogodhite dhellenu qqali.
- "hinasse isexhi gonni isexhi hxamigu shegiti imindha"nabay dhelle ghoxhago dama pana ghoqq'e maraja hi'asa gonni isexhi godhinenu gosiqqadhi
- Nagala lakkki konne isexhi napa tote gonni salaxhina kipeppate kita xhadha.
- "k'irit'e laya'amay tinikay" bayeba gasiqliqadonighi mi'aye toko k'irit'e qqawuni (karre) laya'ina godhe.
- "K'irit'adhi gula innega he'leligha pana laya'ama" nabayi dhelle kotte laki hek'alame bile biletay shigaranu gasiqliqadhi kotadhe lakisa qqadanunu t'ok'om. Nahxaray kotadhe k'alame bile biletay sheghe dehelle k'alamadhe laya'inanu gasiqliqadhi.
- Kifilate kitate bile ileligha pana laya'ame qqale nahola dhelle lighino xhesasi pana laya'ame a'me. husi KOLLO daligitu ga disho dehelle xeena magha nudagananu /xeere ghorenu ghodane yeghe'qqasiti
- Dhele qqale"k'irit'e tahu ummi" dehelle xhigadha pudhune hxote magaxhigo k'irit'ate hxamugo qqaliniti nuqqali pana k'irit'e kodhenu daginite t'ak'amadhe hxamigu ghaqqasi nuqqali(lighinonu:-tirangili abayit bayin dehelle aya qqaladhe aligana, hakataba gonni isexhi fat're bayenu dehelle lakkki pana tokko xhavitusi lakkitay)
- Dhelle k'irit'adhesi hxamigu mala godhe umme hunefak'adhe husi usundhesi fatana hxsito kodhe gheqqasa. Muluko sano bile biletay k'irit'esi umme aligana, sanno dhughe woyi hodabadhi yeqqagh.

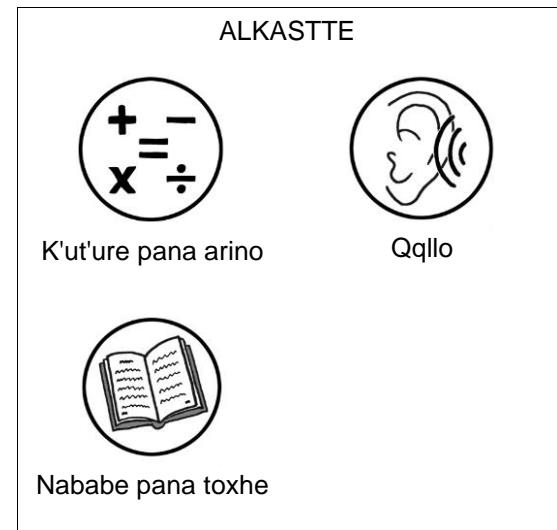
KOLLO**Hodama Pana Hxac'a**

Ghyapayyo	Masikotatee qqawunni
Alaama	Hakka 20 dhihakko goladhe. Pudhunadhe hedama/takasa sheghesa qqalle fulaa laya'a, oshonigo wok'itate qqala.
Xeere	Tak'ik'a 15-20
Naqqano pudhunate	Hakka dehelle 20
Xayto	Kipeppe kita qqakadhenu xayto kifite. Naxharay kifilate kitate minite'ita pana gonangonayeache aligana.
POOLETTAY	Bayenu dehelle kipeppe tote damay kita hxamigu qqakane godhe.
MAAHXHXADHD HE	Gone isexhi idha pana gone salaxhi gumay(warik'atema) wok'itadhe salaxhinu si'ile k'alale.
SILME fidihdhitto	N/A

- THAAYAMMIINE**
- Lelehina kitate k'late damay qqagha. K'alamadhe, k'irit'adhe, k'ut'uradhe, huneta oshonigito, wok'tadhe arasse tedamay pana hxac'ay godhay bayin k'late tote gamagame pana digitisse gheqqasa. husamalay maxhe hi'ase gheqqasay woyi hasabidhe haxhasi digitisenu xeere kifilate kitate godimidhe xhimibadha.
  - Dhelle xhimibadhe hanitu qqale ghara bayin woyi xeere yenu gharina k'irit'ate gonnema shigaren gasiqqdhana. Pukaqte mo'ogodhisa naholetay xhulisadhe aragagat'a. Karre guma kaba ashigariti. Hudi bayo shiba irawu c'ikati bayo. Likke? dehelle k'latadhe yenuxhulu bayin garo gonnema k'ayere fak'adhe.
- Kollisadhe**
- Dhelle pudhunate kitate akale nahxac'i aramabayin wok'ite lelehatena kifilate kitate gonagonaye pana minitte'ita lighenu xayto woyi digafe hxamuganutexhi aregagat'e hxawuhu mulo hxamugu safatin.
  - Dhelle takuma hasabo dama woyi takasa xhulisadhen hegharey yegodhine yaxharay. Nahxaray hxawuhu mulo pudunadhe bilebilema kitema k'ut'ire dehellete qqaghay dihetay nasatafe aligana.
  - Pudhune dehelle ganumana qqagha bayin KOLLO mac'arashanama dalito lakki kifilate qqagha dehelle k'ut'ure illelighana shegha mo'o hxamugu godhe gasiqqadhetay karakare aligana.

ACHCHANTIINE

- Dhelle guyu hedama pana hxac'inay hxamugu koladhe nuxhulisi. Mi'aye 3 hxamugu haxhini gasiqqadhi dhellenu---dhelle qqakadhi pana dhelle 3 shigare hunigha? "(malisse: dhelle dama qqakadhe")
- Kipeppate garo tokay gonne isexhitay idha goro tokay gumma gonne salaxhi godhe. Dhellenu hi'asesi nuqqalesa godheba k'irit'e garungha gula ashay gonesa qqale.
- Si'iladhe huntu t'ak'amadhi to'ote to'ote hi'asi "irawu shibay ac'ikate bayin liqqako gumasa shigara" nabay xayitadhete dehelle malagaxhi qqagha dihey k'irit'e tinghay dehelle dama shegha pana k'irit'e tinghay hxac'asa qqale. Dhelle qqagha bayin oshonigho ayinate tinigana woyi wok'itedhe bixhate xhulisse. Pukaqte huneta oshonigito mo'o hxamugu godhi pana wok'itadhe hxamugu mo'o godhe qqalesi aragagat'a.
- Wok'ite qqale ileghabi bile hasabo 2-3 badhawa ("torinassi oyiba hunic'ikadongu gonnes idhasa shigara" wok'itadhe nahole aligasinagu qqale na'a k'ayara) dhelle yaxhanaga gutay hxamugu godhe pana yaxha hxamugu xhac'i qalina. Dhelle takaya garusa gula hxamugu ashine gasiqqadha.
- Kifille dhelle hekifilate yeqqaghe xayto tokito aghesa dhellenu qqali husi bayo pudhune tusudhi hanitu dhelle hxac'a sheghiti pana konne bile kola badhawe pudhune dhamay sheghi bayo. Dhelle husisi xeere dhamay naholle hasabo badhawate pana k'anatashe hasabo hxac'a pana dama t'ak'amadetay olokhimbada texhe baya.

KOLLO

Fok'adhe Hxamo Qqagito

Ghyapayyo	Masikotetee qqawunni
Alaama	Fok'dhete pana huneta oshonigito na kitate iletaye ghabadha. Hasabo wo'egho gheqqasana ghabadha.
Xeere	Tak'ik'a 15-20
Naqqano pudhunate	Hakka dehelle 20
Xayto	Dhelle kipeppe kita qqakanenu xayto hxafina
POOLETTAY	Dhelle kipeppe tote dhama kita hxamugu qqakane ghodha.
MAAHXHXADHD HE	Warik'ate badho(pukaqte mi'ayenu woyi lakki ilemanu hxafina) mahxadhe si'ilate dishi(sanno bilay)
SILME fidihdhitto	N/A
THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> Dhelle toke toke hituna hxarete hasabo likema arey aligasamabayit dishitako toko karo pudhunate ogasa woyi dishitago toko gane hxoti gheqqasit malay oliho qqala bayin dhelle hi'asetay xayto tiqqitamana taye.
Kollisadhe	<ul style="list-style-type: none"> Xeere bile shighiti biyin dhelle qqale hxota biye tahunidhi gab'i'eta fok'adhe bile bila bana agelilgote texhe (t'ena tixhitadhe, tixhitame, yito--bilega). Toruyadhe. Fok'adhe, mane hudhay, gare---bilegha)

ACHCHANTIINE

- "Masikote tanina goray huneta oshonigito e'mee bata qqayidhi masikote tanina qqawunni oliho bile moqqagha yeqqala?" nabay. Dehelle sekenidhe 15 laghamepa qqaljighi hatubay dhelle pudhune 2-3 malise mulo texhinesa gabase.
- "Nagala" xeere tote mise manetegoray ani'eemmini mise mo'ogodhe hxamugu gheqqasi ho'ara iqqagha bayi?" bayeba gasiqqadonigu degellenu malisadhe fak'adhi.
- Olihudhi isexhi ghaqqasa yi'o garate (hamago ohxayate, biye) manne (biye xhite tiqqadhenu) pana qqanidhe godhisa nuqqali yito, shoxhome pana qqanidhe hxamugu gheqqasi nuqqali. Hxamugo garete gula.
- Wok'tochina huneta oshonigito yi'o hxamugu fu'eninu k'arik'ari pana qqanidhe ine'ogasine gabay manenay? Xeere tote fok'adhe oshonigo mita gheqqasa.
- Guyu fak'adhe oshonigito mal'iinetiqqane helataye anibayinani. Fok'adhe oshonigito malitiqqadhe urure nonito (lighinonu malisadhe irawuto hetiqliqadhe, shiba tore, xeere oyibay) dhelle lakisa hxota. Laki ilemagodhepa fak'e tote sale pana oshonigito hxamugu usunidhe tiqqani qqalinenu hi'ase
- Dhelle si'iladhe digise bayini si'iladhe kifile qqale hxotinenu godimabawuhe wo'a gabasi.

KOLLO

Arino huneta oshonigito

Ghyapayyo	Masikotete qqawunni
Alaama	Digitesi qqala
Xeere	Tak'ik'a 25
Naqqano pudhunate	Hakka dhelle 20
Xayto	Dhelle pukaqte tusudhi aliganapa KOodadhoniginu kipeppay, t'arap'esadhe woyi biye xhaxhawuti kita qqakadhenu xayto hxafina
POOLETTAY	Bayenu dhelle kipeppe tote dama kita qqakane ghodha
MAAHXHXADHDHE	Mahxedhe bile bile digitono shegha(ahxite, warik'ate taxagito, sanitimadhe, saghe, awurughe) warik'atadhe, k'alamadhe, sahinadhe takuma, taxago, saghe, ---
SILME	N/A
THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> Dhelle KOLLOsi kipeppe kita bayine. Nahxaray xeere dhamay hobogha arino gorito k'arat'e. Dhelle mulo mahxadhe arinito hxamugu tayani gula xayto gharisa husi yaharsy t'arap'esadhe mahxadhe qqale woyi dehelle fak'adhe godhini yaxaray. Walalema pulota godadhenu. Masigabe k'alatare digitay (ano lunituhxa, figita, lunutuhxa, haxha) dehellenu adise godhe aligana. Digithe qqalenu lighnidhe aligasite t'ak'amadha. Nahxaray dhelle k'late adisesi ye'are malay ghabina ologodhe.
Kollisadhe	<ul style="list-style-type: none"> M'iaye mulonu xayto gilasabadhete usunidhe daghabina godimoto qqaghaha aragagat'a. Liginonu: dehelle toke toke wolelema godadhe aligana, hituga t'arap'esa hxara qqakananu gasiqqinigo daginitate sheghe. Dhelle xeere godadena kifilate achey pana mi'aye mulosi gharetay k'arat'enu pana kolinigo arinito kita dhigitino t'ak'amadhe gheqqasit gula woyi tagay dagafa.

ACHCHANTIINE

- Dhelle biyehxat'ena hxarete olhudhe qqagha mulo dhigitino hxamugu sheghi nuqqali. Olihudhe toko toko lunituhxa, toko toko dhigita---bilega.
- Mahxadhe qqawuni qqawuni ilemaholasit dhigitino shegha hi'asi hxawuho dhumanu mahxisa arasetay likassey pana dehelle mahxisa ghabadhana k'late malalighay pukaqma hunena'ogayina tiqqadhetay "heena malaligha sheghi?" dhigitino mo'o?
- Dehelle k'late dhiginito qqallana boridhema toxhe.
- Eshi bayi: - onigadhe dama qqagha dhigitinito qqlina mesikotate olhudhe e'mini mulo dighitino inedaghadha sheghi.
- Dhelle pukaqte huneta oshonigito si'illetay hxamugo godhine nuqqali pana dhigitino badawenu taxhago t'ak'amadhe huneta oshonigito hxamugu mala sale hune hiqqase pana taxhago, sahxe woyi qqashigo haxhawi t'ak'amadhetay dhigitino nabadawe. Taxhagoma k'alame muxhe. Biyee xhaxhawuti woyi gullo garigito godhenu. Qashigo xhaxhawu ghabisisetay liqqako ghodhenu urate lunituhxay godhenu sahxe ghabetay---bilega.
- Oshonigo għarri arrino umenu dehelle gara gilatex hxura. Dehelle xeere godadena ashepa na arrinito kitāt dhigitino qqlinu għas-iqqadha.
- Xeere fak'adha biyini kollo yedħigiduna hxari'eta dhelle orrinu bogħesi pulitadhenu hxotinanu gabasa.

KOLLO

Huneta oshonigo pana kolinigo lighinito

Ghyapayyo	Masikotate qqawunni
Alaama	Huneta oshonigo, k'irit'adhe pana wok'itadhe laya'a
Xeere	Tak'ik'a 20-25
Naqqano pudhunate	Hakka dhelle 20
Xayto	KOLLOnu kifilate xayto dama hasahxa
POOLETTAY	Bayenu dhelle kipeppe tote dama kita qqakane kodhe.
MAAHXHXADHD HE	Warik'ate irawo qqale ghabamiti digataste qqarema k'alale si'iladhe berikito pana xhagayitatem
SILME	N/A

- THAAYAMMIINE**
- Xhajitidhe arama godimuna kitate xhorito yehi'asay liginonu mi'aye bayitate qqagha "hoxhett'a"/"likema c'igatami" qqayidhi deyelle xayto qqayidima k'alatadhe koladhema tukurate texhine dhigitisa.
  - Xeere Xhigo xhigadhana dehelle nagayihinigo husunidhi hotiqqitama godhisa aragagat'e
- Kollisadhe**
- Dhelle pudhunate kitate qqaga akale nahxac'a woyi sano bilatay koladhe kita tayame ye'aligasonigi bayiti gharise aligasamina dhelle daraja 1 pana 2 si'iletay lighe pana sadaxhe irawuto ye'usundhe holasonigina daraja 3. Dhelle masimara yetiqqadonigina wok'ite lakina kitate lighe aligana. Dehelle daraja 4 sorete gata sanu aligasetay si'ilate lighe aligana.
  - Pudune lah'amitina kitate kolinigusa mi'aye pukaqtet pukaqtet kifitata helahxuretay dhelle ganuma dehelle takuma nagayihinigo natiqqitame godhesa aragagat'a.

ACHCHANTIINE

- k'ane bayitate hxari'eta mahxadhe oshonigo t'ak'amadhay kolinigo gutumatate takaya gharisa
  1. Ohxaye, si'iladhe biyate lat'afa (dhelle holasi si'ile mulo onigate xharighatay ghabadheba siri'atate digataste si'ile tinigay ohxaye woyi urate magaxhine gasiqliqna. Nagala ogayne)
  2. Sadaxhe irawito homac'ahxali bayin kirite rahxisadi (dhelle usitay ilema holi aligana husamalsy heganuma godhesa aragagat'e pana wolelema xhighe.)
  3. Gonne totay si'ile k'alale xhagayite godhinay masimare tote walalema lat'afa pana gone totay iranagli. (Dhelle wok'ite nashigare hu'aresi qqale gheqqasa nagala lughe ghohxetay dhinenu pana dhugge tiqqadħenu leghay ashe garo gonne bile gula pana hxota wok'itina olihu arre qqale.)
  4. Siriate t'iletate wolele hxara k'iritadhe takaya lat'afa (dehelle k'irit'enu garo k'irit'ate soradina pana inahxara sorana k'irit'ate magaxhigo qqlina.)
- Dhelle kifilate kipeppay hxamugu qqakane gasiqliq "guyu hxota oshonigo pana k'irit'adhe likema arrenu gutumatelighe kigilate digisenu fatana qqagħha" nabaye.
- Koladhe kutamatadhe għarisitisa daraja muluko hxarema mo'o godhe hxamugu gheqqasit hi'asa.
  - Dhello kolinigo xeere takasa dhigxinu dhigitis tara taratsy hxamugu agane pana hxawu minnata naqqagħha kutumatisa mulo hagibogħinisa hxamugu tiqqane natayisi.

K'ut'ure pana arinno

Qqlo

ALKASTTE